

תפילה אישית

מטרות ודגשים:

1. הקדמה – על ההבדל בין ברכה לתפילה לקראת כתיבת ברכות ותפילות אישיות.
2. נשוחח עם התלמידים על התפילה כצורך אנושי בסיסי בעיקר במצבים של קושי ואי וודאות ועל האמונה שלדיבור יש השפעה על מה שקורה לי (גם אנשים שאינם מאמינים מוצאים את עצמם מתפללים - לעתים גם בלי שהם מרגישים בכך).
3. נשוחח על יתרונותיה וחסרונותיה של התפילה הכללית מול זו האישית.
4. התלמידים יכתבו תפילות וברכות אישיות משלהם

ברכה או תפילה?

בכל יום אנחנו מתפללים תפילות שונות בהן אנחנו מבקשים דברים מסוימים או מודים על דברים מסוימים – יצרו בכיתה טבלה כזו ומלאו אותה:

דברים שאנחנו מודים עליהם		דברים שאנחנו מבקשים	
באירועים מיוחדים	כל יום	לחברה ולעולם	לעצמינו

נסביר בכיתה:

כשאנחנו מבקשים בקשות אנחנו מתפללים – **הבקשות הן תפילות**
 כשאנחנו מודים על משהו אנחנו מברכים – **התודות הן ברכות.**

תפילה / ברכה אישית

- האם לפעמים אנחנו מוסיפים ברכה או תפילה אישית?
- האם לפעמים אנחנו אומרים בתפילה דברים שלנו, שלא כתובים בסידור (כמו השיר תודה או משהו מהלב)?
- האם לפעמים אנחנו מתפללים בלי שהתכוונו לכך? באילו מצבים?
- מה אנחנו מבקשים בתפילות האישיות שלנו? על מה אנחנו מברכים?
- האם בתפילות האישיות אנחנו מתייחסים רק לעצמינו או לאנשים אחרים? (משפחה, מדינה? עולם?)
- האם אנו מתפללים ומודים רק על דברים גשמיים או גם על תכונות, אהבה, הצלחה ועוד?
- מה ההבדל בין התפילות שמתפללים כל התלמידים יחד בכיתה לבין התפילות שאני מתפלל לבד?
- מי עוד מקרב האנשים הסובבים אותנו מתפלל תפילות אישיות וכיצד אנחנו יודעים שהוא עושה זאת?

**נכתוב עם התלמידים ברכה אחת ותפילה אישית משלהם.
 ייצרו אותן בצורה של סימניות ושלבו אותן בסידור**

התפילה האישית

I. מטרות:

- א. היכרות עם התפילה כמושג וכטקס.
- ב. הבחנה בין תפילת ציבור לתפילת יחיד
- ג. מקומה המרכזי של התפילה באורח החיים היהודי ובתרבות ישראל

II מהלך הלימוד בכיתה:

- ☘ מעין סיכום בכיתה והקדמה ללימוד: במהלך השנה ליוו אותנו תפילות שונות בהן ביקשנו דברים מסוימים והודינו על דברים מסוימים – מה הם היו?
- ☘ האם היה לכם חשוב להתפלל? מדוע?
- ☘ האם לפעמים אנחנו מתפללים בלי שהתכוונו לכך? באילו מצבים?
- ☘ מה אנחנו מבקשים בתפילות שלנו?
- ☘ מה ההבדל בין התפילות שמתפללים כל התלמידים יחד בכיתה לבין התפילות שאני מתפלל לבד?

תפילה אישית – דיון:

- ☘ מתי אנו מתפללים תפילה אישית ולמי?
- ☘ על מי אנו מתפללים - רק על עצמנו או גם על משפחה/ חברים/ ציבור?
- ☘ האם אנו מתפללים רק על דברים גשמיים או גם על תכונות, אהבות וכדומה?
- ☘ מי עוד מקרב האנשים הסובבים אותנו מתפלל תפילות אישיות וכיצד אנחנו יודעים שהוא עושה זאת?

דגשים בשיחה:

- א. התפילה כצורך אנושי בסיסי בעיקר במצבים של קושי ואי וודאות תוך חיפוש אחר משענת ואמונה שלדיבור יש השפעה על מה שקורה לי (גם אנשים שאינם מאמינים מוצאים את עצמם מתפללים - לעתים גם בלי שהם מרגישים בכך).
- ב. מה הם היתרונות והחסרונות של התפילה הכללית? והאישית?
- ג. שוחחו על תפילות אישיות שיש לילדים (לא להיבהל מבקשות לפליי-סטיישן ודומיו) ועודדו אותם להוסיף בסוף ברכות השחר.

III פרק משימה: לתפילה האישית כדאי לצרף (לקראת סוף השנה) גם תפילה כיתתית.

בנו עם התלמידים תפילה אישית של הכיתה לקראת החופש הגדול.
הנחו אותם לבנות את התפילה עפ"י מעגלי השייכות שלהם:

- ❖ דברים שאני מבקש בשביל העולם
- ❖ דברים שאני מבקש בשביל המדינה והעם שלי
- ❖ דברים שאני מבקש בשביל המשפחה שלי
- ❖ דברים שאני מבקש בשבילי

נכניס בפרק המשימה התכוננות לקראת החופש הגדול ולהתייחס לנושאים כמו: זהירות בדרכים, ציפיות מהחופש, ציפיות מהעלייה לכיתה ב בשנה הבאה ועוד.

כדאי להשתמש בחלק מן השירים שלפניכם כדי להמחיש את נושא התפילה האישית, מרכיביה ושאלות שונות שהיא מעלה כגון: האם אפשר לבקש מאלוהים בקשות כמו סוס ולהיות מלך הכיתה? (האם לגיטימי להטריד אותו בבקשות מעין אלה? האם מותר לי לבקש על עצמי?).

הלוואי / עודד בורלא

הלוואי שהיה לי מין אף שמריח
ריחות רחוקים, מימי קדם.
הייתי יושבת לי ומריחה
את כל הריחות של גן עדן.

הלוואי שהייתי קוסם מפורסם –
אז הייתי עושה בקסמים
שלכל הילדים יהיה מה שירצו
ואולי גם קצת לי, לפעמים.

הלוואי שהייתי יודע מתי
יפל לו כוכב משמים.
הייתי עוצם את עיני ומבקש
שיהיה לי – אפרוח, או שנים.

הלוואי שהייתי רואה באפלה
כל מיני דברים, וסודות –
כי שמעתי אומרים שיש, למשל,
פרחים שרוקדים בלילות !

תפילה / אייל רוה

אלוהים,

מה זאת בקשה קטנה

שאני מבקש ממך פעם בשנה.

אל אני, לדצון בן עשר מרחוב

השיטה,

מבקש להיות מלך הכיתה.

אני מבקש מאלוהים שיעשה אותי חכם
אני מבקש שיעזור לי להיות צדיק תמים
אני מבקש בריאות לבני משפחתי
ושיהיה שלום בין כל העמים

ולא נעים לי
להטריח אותו בעניין קצת שטותי,
אבל אני מבקש מאלוהים

גם שיקנו לי סוס פרטי .

(אמונה אלון- אפילו כשאני מתחבא)

עֲנַת אוֹמֶרֶת לְאֱלֹהִים בְּעֶרְב

תַּעֲשֶׂה שְׁלֹסוֹסָה יַעַל לֹא יִהְיוּ דְמָעוֹת,
תַּעֲשֶׂה שְׂדוּדָה רוֹת תִּקְנָה לִי אֶת כָּל מַה שֵּׁשׁ לְנִמְרוֹד,
תַּעֲשֶׂה שְׁאֲנֵי אֲדַע בְּעַל פֶּה אֶת כָּל הַשְּׁעוֹת,
תַּעֲשֶׂה שְׁלִגְל יִהְיוּ סְרָטִים בְּשַׁעְרוֹת,
תַּעֲשֶׂה שְׁנוּרִית תְּצִיר בְּעֶרְב,
תַּעֲשֶׂה שְׁמֶשֶׁה יָבוֹא תִכְף,
תַּעֲשֶׂה שְׁלִנְמְרוֹד יִהְיוּ שְׁרִירִים,
תַּעֲשֶׂה שְׁלִיוֹנְתָן יִהְיוּ שִׁירִים,
תַּעֲשֶׂה שְׁהַאִישׁ עִם הַקְּרַחַת וְהַמְּעִיל הַכַּחַל יִגִּיד דְּבָרִים,
תַּעֲשֶׂה שְׁהַתִּינוֹק שְׂאוּל יִדַע לְלַכֵּת לְאֵן שְׁצָרִיךְ;
שְׁעָדִית וְאוֹרִית יִלְמְדוּ טוֹב —
לְקַרְא, לְצִיר, וְאוּלֵי גַם לְכַתֵּב,
וְשֶׁהַלִּילָה לֹא יִהְיֶה כָּל כֶּךָ רָטֹב וְלַח,
תַּעֲשֶׂה שְׁלֹא יִהְיֶה לִי עֶצוֹב כָּל-כֶּךָ,
תַּעֲשֶׂה שְׁמִחָה בְּבִקְרֵי אֲקוּם לְגַן,
וְאִם לֹא אֲכַפֵּת לָךְ, וַיֵּשׁ לָךְ עוֹד טַפ־טַפֵּת זְמַן —
כִּבְּהַבְּקֶשֶׁה אֶת הָאוֹר הַקָּטָן,
אֲנִי כָּךְ עֵינֶפֶה, וְכִבְּרֵי מִתַּחַת לְשִׁמְיָךְ,
וְתוֹדָה רַבָּה לָךְ מִמְּנֵי וּמִכָּל הַמְּשַׁפְּחָה.

)

יונתן גפן / מתוך: "שירים שענת אוהבת במיוחד")

הלואי / עווד בורלא

הלואי שהייתי יודע מתי
יפל לו כוכב משמים.
הייתי עוצם את עיני ומבקש
שיהיה לי – אפרוח, או שנים.

הלואי שהייתי רואה באפלה
כל מיני דברים, וסודות –
כי שמעתי אומרים שיש, למשל,
פרחים שרוקדים בלילות !

הלואי שהיה לי מין אף שמריח
ריחות רחוקים, מימי קדם.
הייתי יושבת לי ומריחה
את כל הריחות של גן עדן.

הלואי שהייתי קוסם מפורסם
אז הייתי עושה בקסמים
שכלל הילדים יהיה מה שירצו
ואולי גם קצת לי, לפעמים.

תפלה / אייל רווה

אלוהים ,
מה זאת בקשה קטנה
שאני מבקש ממך פעם בשנה.
אז אני, גדעון בן עשר מרחוב
השטה,
מבקש להיות מלך הכיתה.

עֲנֵת אוֹמֶרֶת לַאלֹהִים בְּעָרֵב

תַּעֲשֶׂה שְׁלֹסֶסָה יַעַל לֹא יִהְיוּ דְמָעוֹת,
תַּעֲשֶׂה שְׂדוּדָה רוֹת תִּקְנָה לִי אֵת כָּל מֵה שֵׁישׁ לְנִמְרוֹד,
תַּעֲשֶׂה שְׂאֲנֵי אֲדַע בְּעַל פֶּה אֵת כָּל הַשְּׁעוֹת,
תַּעֲשֶׂה שְׁלַגְל יִהְיוּ סָרְטִים בְּשַׁעְרוֹת,
תַּעֲשֶׂה שְׂנוּרִית תַּצִּיר בְּעָרֵב,
תַּעֲשֶׂה שְׂמִשָּׁה יָבוֹא תִכְף,
תַּעֲשֶׂה שְׁלִנְמְרוֹד יִהְיוּ שְׂרִירִים,
תַּעֲשֶׂה שְׁלִיוֹנָתָן יִהְיוּ שִׁירִים,
תַּעֲשֶׂה שְׂהַאִישׁ עִם הַקְּרַחַת וְהַמְּעִיל הַכָּחַל יִגִּיד דְבָרִים,
תַּעֲשֶׂה שְׂהַתִּינוֹק שְׂאוֹל יִדַע לְלַכֵּת לְאֵן שְׂצָרִיף;
שְׂעֲדִית וְאוֹרִית יִלְמְדוּ טוֹב –
לְקָרָא, לְצִיר, וְאוֹלֵי גַם לְכַתֵּב.
וְשֶׁהַלֵּילָה לֹא יִהְיֶה כָּף רָטֵב וְלַח,
תַּעֲשֶׂה שְׂלֹא יִהְיֶה לִי עָצוּב כָּל-כָּף.
תַּעֲשֶׂה שְׂמִחָר בְּבִקְרֵי אֲקוּם לְגֵן,
וְאִם לֹא אֲכַפֵּת לָךְ, וְיֵשׁ לָךְ עוֹד טַפ־טַפֵּת זְמַן –
כִּבְּה בְּכַקְשָׁה אֵת הָאוֹר הַקָּטָן,
אֲנִי כָּף עֵינָפָה, וְכִבְר מַתַּחַת לְשִׁמְיָכָה.
וְתוֹדָה רַבָּה לָךְ מִמְּנֵי וּמִכָּל הַמְּשַׁפְּחָה.